

Борисов Назар Михайлович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Київського інституту Національної
гвардії України

Науковий керівник:

Посмітна Вікторія Віталіївна,
професор кафедри філології та
військового перекладу Київського
інституту Національної гвардії України,
кандидат філологічних наук, доцент

ЦИВІЛЬНО-ВІЙСКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ДІЯЛЬНОСТІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Воєнна агресія поставила перед українським суспільством і державними інституціями безпрецедентні виклики. Вона завдала не лише територіальних втрат і руйнувань інфраструктури, а й глибоко вразила систему безпеки, комунікацій та довіри між державою і громадянами. І сьогодні сили безпеки та оборони мають не лише захищати країну, а й діяти всередині суспільства, забезпечуючи правопорядок, допомогу, діалог і стабільність.

Одним із ключових інструментів такої взаємодії виступає цивільно-військове співробітництво, що аналізується дослідниками протягом останнього десятиліття [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7 та ін.]. Актуальність дослідження визначається необхідністю визначення гнучких інструментів мирної комунікації представників сил безпеки та оборони з цивільним населенням у складних умовах гуманітарні кризи, руйнування інфраструктури, тимчасової окупації окремих територій.

Мета дослідження – виявити ефективні види та засоби досягнення ефективності комунікації в межах цивільно-військового співробітництва.

Цивільно-військове співробітництво передбачає системний діалог представників сил безпеки та оборони з населенням, органами місцевого самоврядування, волонтерськими та міжнародними структурами. Розглядаємо це поняття широко – як спілкування з цивільним населенням не тільки військових, а й усіх силових структур. І для військових, і для правоохоронних органів ефективне спілкування з цивільними представниками суспільства – спільне завдання, і над шляхами досягнення ефективності такого спілкування ми повинні працювати разом.

Роль цивільно-військового співробітництва детально вивчається науковцями. Як зазначає О. О. Ноздрачов, групи цивільно-військового співробітництва виступають комунікативною ланкою між силами безпеки та оборони і громадянським суспільством, сприяючи створенню безпечного середовища та зміцненню авторитету держави [4, с. 65].

Завдяки цивільно-військовому співробітництву безпекові підрозділи формують простір довіри, знижують рівень соціальної напруги, сприяють стабілізації ситуації на деокупованих і прифронтових територіях. Вони виступають медіаторами у складних соціальних ситуаціях, адаптуючи підходи до місцевого контексту, культурних особливостей та очікувань населення. Як підкреслює І. В. Ушаков, завдяки такій взаємодії формується позитивний імідж сил безпеки та оборони, що є важливою умовою для відновлення легітимності державної присутності на постконфліктних територіях [5, с. 141].

Війна – це не лише збройне протистояння, але й боротьба за довіру населення, що особливо актуально в умовах гібридної агресії. Уважаємо, що саме взаємодія з місцевими громадами є базовою умовою забезпечення соціальної безпеки на прифронтових територіях. Цивільно-військова взаємодія виходить за межі класичного уявлення про підпорядкування – вона стає діалогом, заснованим на повазі до інтересів обох сторін.

У сучасних умовах виникає потреба у фахових переговорах – не силових, а орієнтованих на інтереси, гуманітарних, конфліктозапобіжних. Такі принципи є особливо актуальними в межах цивільно-військового співробітництва, оскільки дозволяють переходити від односторонніх інструкцій до реального діалогу. Сучасні дослідження підтверджують, що гуманітарні завдання сил безпеки потребують саме таких переговорних стратегій, які виходять за межі формального підпорядкування [5, с. 143–144].

У процесі організації гуманітарної допомоги переговорний компонент стосується узгодження потреб цивільного населення з можливостями безпекових і партнерських організацій. Посередництво між населенням і військовими адміністраціями передбачає трансляцію запитів місцевих жителів і пошук компромісів. Тут важливим є фокус не на формальних позиціях, а на інтересах обох сторін – уникнення ризиків, забезпечення порядку, дотримання прав і свобод. Саме така модель передбачена в Доктрині цивільно-військового співробітництва ЗСУ (2020), де безпекові сили мають виступати інструментом діалогу [1, с. 12–14].

Одним із найбільш ефективних інструментів у цій площині є Гарвардський метод ведення переговорів, запропонований Р. Фішером, В. Юрі та Б. Паттоном. Цей підхід виник у межах Гарвардської програми переговорів і здобув широку популярність у різних сферах – від міжнародної дипломатії до врегулювання внутрішніх конфліктів у громадах. Його універсальність полягає у здатності забезпечити конструктивний діалог навіть у ситуаціях глибокої недовіри та емоційної напруги [7].

Суть Гарвардського методу полягає в чотирьох базових принципах.

По-перше, слід відокремлювати людей від проблеми – не дозволяти емоціям чи особистим упередженням впливати на вирішення сутнісних питань.

По-друге, акцент варто робити не на позиціях сторін (які зазвичай є конфліктними), а на їхніх реальних інтересах.

По-третє, сторони мають спільно генерувати варіанти взаємовигідних рішень, які враховують потреби кожної з них.

І, нарешті, для обґрунтування домовленостей слід застосовувати об'єктивні критерії – правові, етичні чи технічні норми, прийнятні для всіх учасників процесу [там само].

Отже, ефективне цивільно-військове співробітництво має базуватися не лише на нормативній базі, а й на професійній підготовці представників сил безпеки та оборони до гуманітарної взаємодії. Існує потреба інтегрувати переговорну компоненту до програм підготовки фахівців із цивільно-військового співробітництва у військових і в правоохоронних структурах. Нова парадигма гуманітарної безпеки – діалог, взаємоповага, конструктивне вирішення конфліктів.

І сектор безпеки та оборони, зокрема Національна гвардія України та Національна поліція України, у цьому контексті виступають не лише як силові державні структури, а як модератори соціального спокою, що діють в інтересах суспільства.

Список використаних джерел

1. Доктрина цивільно-військового співробітництва. Затверджена Головнокомандувачем ЗСУ від 02.07.2020 № 15860.

2. Методичний посібник для військ (сил) з питань цивільно-військового співробітництва / за ред. О. Ноздрачова. Київ: УЦВС, 2019. С. 47–54.

3. Настюк В. Я., Коропатнік І. М., Карелін В. В. Правовий режим цивільно-військового співробітництва як ефективний

засіб забезпечення ООС в Україні. *Право і суспільство*. 2020. № 4. С. 183–189.

4. Ноздрачов О. О. Особливості діяльності груп ЦВС ЗСУ. *Актуальні проблеми взаємодії громадянського суспільства і Збройних Сил України*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (29 вересня 2015 р.). Старобільськ, 2015. С. 64–66.

5. Ушаков І. В. Механізми реалізації цивільно-військового співробітництва у секторі безпеки і оборони України: дис. ... д-ра філософії. Київ, 2023. 187 с.

6. Школяренко В., Призиглей Ю., Яковенко А., Крешний О. Удосконалення системи підготовки фахівців цивільно-військового співробітництва у ЗСУ. *Збірник наук. праць ХУПС*. 2012. Вип. 1 (30). С. 46–51.

7. Fisher R., Ury W., Patton B. *Getting to Yes: Negotiating Agreement Without Giving In*. Penguin Books, 2011. 240 с.

Борко Надія Олександрівна,

здобувачка ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

Максименко Ольга Володимирівна,

завідувач кафедри ділової української та іноземних мов навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

МОВА ЗАКОНУ ЯК РІЗНОВИД ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ: ОСОБЛИВОСТІ, НОРМИ, ТЕНДЕНЦІЇ

Офіційно-діловий стиль сучасної української мови охоплює сферу управління, права, адміністрації, дипломатії,